

ALGÚNS DATOS (E DATAS) IMPORTANTES DA

ÉPOCA NÓS

A Época Nós hai que enmarcala entre:

% 1916: Creación na Coruña da primeira Irmadade da Fala (18 de maio).

% 1936: Inicio da Guerra Civil.

Unha serie de feitos deron lugar a todo o proceso:

% 1920: Revista Nós, Ourense (outubro)

% 1922: Colección Céltiga, Ferrol (publicou 12 títulos).

% 1923: Seminario de Estudos Galegos

% 1924: Editorial Lar, por parte de Leandro Carré Alvarellos e Ánxel Casal.

% 1927: Editorial Nós

% 1931: Partido Galeguista

UNIDADES XERACIONAIS

% *Xeración dos máis vellos* (nados nos 70–80 do XIX): Noriega Varela, Cabanillas... (xa publicaran na etapa agrarista)

% *Xeración da Revista Nós* (nados nos 80–90 do XIX): Risco, Otero, Castelao, Rodríguez Sanjurjo, Cuvillas... (*Xer. de Risco* ou *Xer. do Cenáculo*)

% *Xeración Novecentista* (nados polo 1900): Pimentel, Blanco–Amor, Dieste, Manuel Antonio, Amado Carballo...(tamén chamada *Xeración do 25*)

% *Xeración da República* (nados nos 10–20 do XX): Carvalho Calero, Fernández del Riego, García Sabell, Cunqueiro, Iglesia Alvariño...(tamén chamada *Xeración do Seminario* ou *do 36*)

AUTORES E A SÚA OBRA MÁIS IMPORTANTE

NARRATIVA

VICENTE RISCO

(Ourense,1884–1963)

% *Do caso que lle aconteceu ó doutor Alveiros*, 1919 (publicado no suplemento ¡Terra a nosa! de *El Noroeste*).

–En Lar publicou dous volumes:

% 1º. 1925: *O lobo da xente e A trabe de ouro e a trabe de alquitrán.*

% 2º. 1926: *A coutada.*

% *Os europeos en Abrantes*, 1927, Revista Nós.

% *O porco de pé*, 1928.

CASTELAO

(Rianxo, 1886–Buenos Aires, 1950)

% *Algo acerca de la caricatura*, 1911

% *Arte e galeguismo*, 1919

% *Debuxo humorístico e caricatura*, 1920

% *Un ollo de vidro. Memorias dun esquelete.* 1922. (publicado en Céltiga).

% *Cousas (Libro I*, 1926 en Lar e *Libro II*, 1929 en Nós. *Cousas. Libro I e II*, 1934 en Nós).

% *As cruces de pedra na Bretaña*, 1929

% *Os dous de sempre*, 1934.

% *Retrincos*, 1934

% *Sempre en Galiza* (1944)

% *Do meu diario*

% *Os vellos non deben de namorarse*, 1943.

OTERO PEDRAYO

(Ourense, 1888–1976)

% *Ensaio histórico sobre a cultura galega*

% *Pantelas home libre*, 1925 (en Lar)

% *O purgatorio de don Ramiro*, 1926

% *Escrito na néboa*, 1927 (en Lar)

% *Os camiños da vida*, 1928

% *Vidas non paralelas* (relato longo, novelo)

% *Arredor de si*, 1930

% *Morte e resurrección*, 1931

% *Contos do camiño e da rua*, 1932

% *A romeiría de Gelmírez*, 1934

% *Fra Verner*, 1934

% *Devalar*, 1935

% *O mesón dos Ermos*, 1936

% *O señorito da Reboraina*, 1960

RAFAEL DIESTE

(Rianxo, 1899–1982)

% *Dos arquivos do trasno*, 1926

% *A fiestra valdeira*, 1927 (1ª ed.), 1958 (ed. definitiva)

% *Entre a terra e o ceo*, 1981 (recolle artigos seus escritos entre 1925 e 1927 en *El pueblo gallego*).

FRANCISCA HERRERA GARRIDO

(A Coruña, 1869–¿?)

% *Néveda*, 1920

% *A y-alma de Mingos*, 1922 (Céltiga)

% *Martes d'antroido*, (Lar)

POESÍA

–DA ETAPA AGRARISTA

NORIEGA VARELA

(1869–1947)

% *Montañesas*, 1904

% *Do ermo*, 1920

RAMÓN CABANILLAS

(Cambados, 1876–1959)

% *Da terra asoballada*, 1917

% *Vento Mareiro*, 1921

% *Na noite estrelecida*, 1926

% *A rosa de cen follas*, 1927

–NOVECENTISTAS (nados polo 1900, tamén chamados *Xeración do 25*)

MANUEL ANTONIO

(Rianxo, 1900–1930)

% *¡Máis alá!*, 1922. Manifesto publicado xunto con Álvaro Cebreiro

% *De catro a catro*, 1928 (Follas sen data dun diario de abordo)

–Poemarios que el deixou inéditos:

% *Con anacos do meu interior* (1920–1922)

% *Foulas* (1922–1925)

–Despois do 1926:

% *Sempre e máis dispois*

% *Viladomar*

LUÍS AMADO CARBALLO

(Pontevedra, 1901–1927)

% *Maliaxe*, 1922 (relato)

% *Os probes de Deus*, 1925 (novela, colección Lar)

% *Proel*, 1927 (rematado xa no 1924)

% *O galo*, 1928

LUÍS PIMENTEL

(Lugo, 1895–1958)

% *Sombra do aire na herba*

EDUARDO BLANCO AMOR

(Ourense, 1897–Vigo, 1979)

% *Romances Galegos*, 1928

% *Poema en catro tempos*, 1931

% *Cancioneiro*, 1956

FERMÍN BOUZA-BREY

(Ponteareas, 1901–Santiago, 1973)

% *Nao senlleira*, 1933

% *Seitura* (despois da G.C.)

OUTROS NOVECENTISTAS: Manuel Luís Acuña, Valentín Paz Andrade, Ánxel Xohán, Crecente Vega, Roberto Blanco Torres, Augusto Casas, Euxenio Montes...

–*XERACIÓN DO SEMINARIO* (tamén da *República* ou do 36)

AQUILINO IGLESIA ALVARIÑO

(Abadín, 1909–Santiago, 1961)

% *Señardá*, 1930

% *Corazón ao vento*, 1933

% *Cómaros verdes*, 1947

% *De día a día*, 1961

ÁLVARO CUNQUEIRO

(Mondoñedo, 1911–Vigo,1981)

% *Mar ao norde*, 1932

% *Cantiga nova que se chama riveira*, 1933

% *Poemas do si e non*, 1933

% *Dona do corpo delgado*, 1950

% *Herba aquí e acolá*,1980

RICARDO CARVALHO CALERO

(Ferrol, 1910–Santiago, 1990)

% *Vieiros*

% *O silencio axionllado*

% *Reticências* (1986–1989)

–Agrupa a súa poesía en catro ciclos:

% *Pretérito imperfecto* (1927–1961)

% *Futuro condicional* (1961–1980)

% *Cantigas de amigo e outros poemas*

% *Reticências* (1986–1989)

ENSAIO

–1ª ETAPA: 1916–1918

% *Nacionalismo gallego. Nuestra afirmación regional*, Antón Villar Ponte, 1916.

% Xoán Vicente Viqueira

% Antón Losada Diéguez

% Xaime Quintanilla

% Luís Peña Novo

% Victoriano Taibo

% Ramón Villar Ponte: *Doutrina Nacionalista*, 1921 e *Breviario de autonomía*, 1933.

–2ª ETAPA: coa creación da Revista Nós

% Risco: *Teoría do nacionalismo galego*, 1920; *Nós, os inadaptados*, 1933...

% Xoán Vicente Viqueira

% Antón Losada Diéguez: *Teoría case transcendental da velocidade*

% Castelao: *Humorismo, debuxo humorístico e caricatura; Arte e galeguismo; Sempre en Galiza...*

% López Cuevillas: *Dos nosos tempos, Complexo de inferioridade*

% Otero Pedrayo: *Morte e resurrección*, 1932; *Ensaio histórico sobre a cultura galega*, 1930 (en castelán; aparece en galego no 1982)...

% Rafael Dieste

% Ricardo Carvalho Calero: *Ollada en prol da lírica galega contemporánea*, 1931; *Balance e inventario da nosa literatura*, 1932; *Xeración de Risco*, 1934...

% Francisco Fernández del Riego: *Índice cultural e artístico do Renacemento galego*, 1933

% Augusto María Casas: *Esquema da nova poesía galega*, 1935

% A. Villar Ponte

TEATRO

1903: Galo Salinas e Lugo Freire fundan a *Escola Rexional de declamación*

1919 (22-4): *Coservatorio nazonal de arte galega*

MANUEL LUGRÍS FREIRE

(Sada, 1863–A Coruña, 1940)

% *A ponte*, 1903

% *Mareiras*, 1904

XESÚS SAN LUÍS ROMERO

(1872–1966)

% *O Fidalgo*

XABIER PRADO LAMEIRO

(Ourense, 1874–Santiago, 1942)

RAMÓN CABANILLAS

(Cambados, 1876–1959)

% *A man da Santiña*, 1921

% *O Mariscal*, 1926

LEANDRO CARRÉ ALVARELLOS

ARMANDO COTARELO VALLEDOR

(Oviedo, 1879–Madrid, 1950)

% *Mourenza*

% *Trebón*

% *Lubicán...*

VICENTE RISCO

% *O bufón de El-Rei*

OTERO

% *A lagarada*, 1928...

DIESTE

% *A fiestra valdeira*

CASTELAO

% *Os vellos non deben de namorarse* (publicada por Galaxia no 1953, mais estreada en Bos Aires en 1941; en Galiza non se representa ata o 1961).